

derfor unøgtelig min Overraskelse at se, at man ved 2den Behandling havde taget en Mæsse ny Punkter op, og at man var gaaet meget vidt paa disse ny Omraader, saa vidt, at det maatte forundre, at man kunde tro, at dette Ting vilde gaa med dertil. Der er imidlertid dog ogsaa ved 2den og 3dje Behandling i det andet Ting fra alle Ordførernes Side fremdeles udtalt Ønske om, at denne Sag maatte fremmes, og jeg nærer ingen som helst Tvivl om, at der er et alvorligt Ønske derom ogsaa i det andet Ting. Jeg tillader mig derfor at gaa ud fra, at det gælder om en stor Del af de videstgaaende Punkter, at de ere stillede op for at antyde, hvad man selv helst ønskede, hvis man var eneraadende i den Sag, men at det ikke er Meningen at fastholde dem, naar det viser sig, at Loven maatte strande derpaa, og ud fra denne Forudsætning vil jeg tillade mig at opfordre det høje Ting til at tage fat paa Sagen med fuld Arbejdskraft og med den Smødekommehed, som kan ventes ogsaa af dette Ting; og saa faar det jo vise sig, om Lovforslaget kan blive ført igennem eller ikke.

Hvis vi havde faaet Lovforslaget paa et noget tidligere Stadium, vilde det jo ligge nær at komme ind paa mere almindelige Skolebetragtninger og paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Ministeriet netop har taget det rigtige med og formuleret det rigtigt. Men paa dette Tidspunkt anser jeg det for mest praktisk at springe over dette, og jeg kan saa meget lettere gøre det, som jeg i et og alt kan slutte mig til Regeringens Forslag, idet jeg finder, at det i enhver Henseende var et overmaade fortræffeligt Forslag. Jeg skal derfor indskrænke mig til at gennemgaa de Paragraffer i Folketingets Affattelse, som jeg enten er betænkelig ved eller finder rent udvantagele.

Det synes mig at være en Fejl ved Forslaget i den ny Affattelse, at man à tout prix har villet have Land og By under et, ogsaa hvor Forholdene ere højt forskellige, og at man, saa synes mig, nærmest har lagt Landsbyforholdene til Grund. Det træder frem allerede i § 1, hvor der staar, at „Opdagelse i den offentlige Skole finder kun Sted ved et Skolehalvaars Begyndelse“. I de fleste af Købstadskolerne, navnlig i de store, er der jo ikke Skolehalvaar, men kun Helaar, der gaa fra Sommerferie til Sommerferie. Det er maasse nærmest en formel Banstuelighed, men man nødes alsaar dog paa disse Steder til at dele Aaret i to Dele, fra April til Oktober eller fra Maj til November og omvendt; thi under den livlige Betselvirkning, der finder Sted, mellem Land

og By, er det ikke heldigt, at der er forskellige Begyndelsestidspunkter. Men selv to Indmeldelsestider blive for lidt for Byerne, medens det er mere end nok for Landet. Sagen er jo nemlig, at paa Landet er der i Reglen kun to Klasser, og der gaar det saa ikke an stadig at modtage ny Elever, deriblandt maasse enkelte, som ikke en Gang kende Bogstaverne. I Byerne derimod er der en Bogeklasse, som undertiden begynder med næsten ingen, men samler Børnene op i Aarets Løb. Naar man vil forandre dette, gør man ikke blot Uret imod de Forældre, der ønske at faa deres Børn i Skole saa hurtigt som som muligt, men giver ogsaa de private Skoler et ubilligt Fortrin i Konkurrencen med den offentlige, da de private Skoler naturligvis modtage Børn til enhver Tid. — Det er ogsaa særlig med Byerne for Øje, at jeg finder noget uheldigt i Forslagets Bestemmelse om, at der skal foreligge et særligt Samtykke fra Kommunalbestyrelsen, for at et Barn kan blive i Skolen blot et Par Maaneder ud over den normerede Tid. Tjenestetiden i Byerne falder jo ikke sammen med Tjenestetiden paa Landet. Det hænder nu meget hyppigt, at en Dreng, der skal i Være et Par Maaneder efter, at Skoletiden er omme, beder om at blive i Skolen, indtil han skal i Være — og det er dog bedre at lade ham blive i Skolen, end at han skal gaa og drive, som det ellers mange Gange vil ske. Naturligvis kan Kommunalbestyrelsen give Samtykket, men det kan dog hænde, naar man har affattet en anden Skoleplan, at Samtykket saa bliver nægtet, og efter Forslaget skal man absolut have et Samtykke fra Kommunalbestyrelsen. — Ogsaa ved § 2 tror jeg, at man mere har tænkt paa Landet end paa Byerne. Jeg ved ganske vist nok, at de der indeholdte Bestemmelser staa i en Del ældre Forslag, men jeg kan ikke tænke mig, at det vil kunne gennemføres i Byerne, særlig i de større Byer. Hvorledes skal en Skolekommission kunne holde Bog over Børnene fra det 6te til det 14de Aar, over hvem der er Forældrene, hvem der paa ethvert Punkt har Ansvar for BARNETS Skolegang, tage imod Flyttefædser og give Flyttefædler? Det vil blive et saadant Arbejde, at det vil kræve omtrent en Mand's hele Tid. Læreren har hidtil gjort det, og det er gaaet godt. Vil man endelig have nogen Kontrol med Læreren, kunde Arbejdet jo gøres af Læreren under Skolekommissionens Tilsyn. Som det staar her, vil Læreren kunne sige: Jeg vil ikke have alt det Arbejde; der staar i Loven, at Skolekommissionen skal gøre det, og saa bliver man nødt til at forlange en